

maraton

Kůže

**Jevgenija
Někrasovová**

m

Kůže

Kůže

**Jevgenija
Někrasovová**

přeložila
Alena Machoninová

Praha 2023
maraton

The translation was kindly supported by the Fund for Central & East European Book Projects, Amsterdam.

Překlad laskavě podpořil Fond pro středoevropské a východoevropské knižní projekty, Amsterdam (CEEBP).

Knihu finančně podpořilo Ministerstvo kultury České republiky.

MINISTERSTVO
KULTURY

Евгения Некрасова

Кожа

Copyright © Evgenia Nekrasova, 2021

Published by arrangement with Genya aGency

Czech edition © Maraton, 2023

Translation © Alena Machoninová, 2023

Afterword © Václav Štefek, 2023

ISBN 978-80-88411-23-9

Pilotní slova

Moje kůže je ruská. Středoruská. Je bílá, bledá a z nedostatku vitamínu D má namodralý odstín. Na náhodnou nebo záměrnou ránu je připravená reagovat rychle a na dlouho fialovo-žlutou modřinou. Po štípnutí komáří samičky může rudě naběhnout. Moje kůže bývá kluzká od mastnoty, kterou vylučuje. V jejích širokých pórech rychle zrají hnisavé pupínky a rostou tlusté černé chlupy. Často mě svědí a já se v ní svíjím a zmítám. Vnímám ji jako zvláštní živý pytel, ve kterém vězím a přebývám jako mláďe, jež se nedokáže osamostatnit.

Moje kůže a já jsme dohromady Jevgenija Igorevna Někrasovová, narozená v roce 1985 v SSSR, nějakou dobu v SSSR vyrůstající, ale víc a déle dospívající v Ruské federaci, bytem v Ruské federaci, v Moskvě. Být Ruska a žít v Rusku je podle představ celého světa strašný nezdár a smůla, žít v Moskvě je podle představ celého Ruska privilegium a štěstí. Jsem Ruska ze tří čtvrtin, z jedné jsem Mordvinka (z jedné osminy jsem Erzja, z druhé Mokša) a píšu text o černošské otrokyni, která se narodila černošské otrokyni. A tentýž text píšu o ruské bílé nevolnici, která se narodila v rodině ruských nevolníků. Všichni moji předkové mají bílou ruskou a mordvinskou kůži, nevolnickou kůži. Píšu tento text také o sobě. Mám právo psát fikci o sobě a o nevolnících, ale o otrocích s černou kůží psát nemůžu, protože mám bílou kůži. Avšak možná se o to mám právo pokusit – protože zkušenost zotročených předků je podobná, protože podobné jsou i dnešní předsudky (okamžité kvůli nebílé kůži, poměrně rychlé kvůli přízvuku nebo ruskému jménu), a hlavně – *because of my love for black people's literature and folklore.*

1. Má sladkost

Zakopla jsem o lebku. Ležím a nemám sílu vstát. Nezačala jsem se jí vyptávat, kde se tam vzala. Jejich Jih skřípe v zubech cukrem a kostmi. Kosti se lámou a semílají o cukr.

Poprosila jsem:

„Pověz mi něco, kmotříčko Lebko.“

Lebka se zazubila a syčivě se zeptala:

„Máš ráda cukr?“

„Moc, kmotříčko Lebko. Je to moje hlavní závislost. Přestala jsem kouřit, piju málo, drogy jsem nikdy nezkusila. Ale bez dávky sladkého vydržím nanejvýš půl dne. Kožařka mi doporučila, abych se sladkého vzdala, pak se mi na kůži přestanou dělat hnisavé pupínky, zhubnu a nebude mi stoupat tlak. Ale já nemůžu. Cukr je moje svoboda. Do pěti let jsem nesměla sladké kvůli rudé, bolestivé, svědivé a krvácivé vyrážce, která požírala moji kůži. Jednou mě před procházkou navlékli do kamaší, kožichu, šály, palčáků, čepice a kozaček a vyšoupli mě na chodbu, abych se nepotila. Kolem šla sousedka, uviděla roztomilé dítě a dala mi čokoládový banánek. Sundala jsem si palčák, abych mohla zákusek držet v holé ruce. Palčák visel na gumičce z rukávu králičího kožíšku. Rozradostněnou se štěstím v rukou mě našel dědeček. Měl mě moc rád, banánek mi vzal, nevím, co s ním udělal, dědeček si stěžoval mámě, jak někdo mohl něco takového dát dítěti. Nevěděla jsem, jak banánek chutná, ale bylo mi jasné, že jsem přišla o něco neuvěřitelného. Pak vyrážka zmizela a na děti i dospělé se začal z Ameriky sypat cukrový narкотický sníh zabalený do tyčinek Snickers, Mars, Nuts a Wispa. Od té doby jím sladké. Když jsem vyrostla, tyčinky z mléčné čokolády nahradily tabulky tmavé. Když

jsem začala trochu stárnout, pokusila jsem se přejít na sladkosti bez cukru. Ale cukr mě nepouští. Jsem jednou z mnoha milionů jeho duší. Ale proč máš tak málo zubů, kmotříčko Lebko? Z lásky k cukru?“

Lebka se zasmála a odpověděla, že začne cukrem. Já to převypravuju, jak umím.

Mají tam horko a sladko, horko a sladko. Jejich Jih skřípe v zubech – kostmi a cukrem. Ten Jih si oblíbily mouchy. A podnikatelé. Mnozí jsou bohatí. Ti nejchudší mají padesát duší. Domy mají velké, dřevěné a bílé, i sloupy jsou dřevěné a bílé. Lidé uvnitř jsou rovněž bílí. Ale mimo dům jsou lidé černí a tmavě nebo světle hnědí jako cukr. Všechno jsou to lidé pracující s cukrem. Dělí se na tři vrstvy: Hodně silní, Středně silní a Slabí. Hodně silní kopou motykami hluboké díry, sázejí do nich třtinové řízky, přinášejí na hlavách koše se zvířecími výkaly (jeden ohromný koš vystačí na dvě díry), hnojí jimi třtinu, hnojí, zalévají, hnojí, zalévají; když nastane sezona a cukrový les je přeroste, kácejí ho, odřezávají vršky a listy; potom je melou v mlýnu; dál je za občasného míchání vaří ve čtyřech pěti kotlech – postupně, celé dny, na směny, dvanáct hodin; potom přelévají sirup do chladicích hrnců; následně slévají melasu a rozprostírají ztuhlý cukr na slunci, aby se usušil. Středně silní dělají v podstatě totéž jako Hodně silní, ale s menší silou a rychlostí, často musejí být k dispozici a taky svazují pokácená stébla a balí vysušený cukr do pytlů, které odplouvají za oceán. Středně silní jsou bývalí Hodně silní, kteří si odpracovali deset dvanáct let, přišli o zdraví a v pětadvaceti sedmadvaceti letech se dostali do slabší vrstvy. Slabí jsou děti a postarší lidé, vytrhávají plevel a nepotřebné části třtiny a zkrmuje je zvířatům. Slabí taky loví hlodavce, kteří

mají rádi třtinu. Slabí jsou bývalí Středně silní, kteří přišli o poslední síly a zdraví a ve čtyřiceti letech nemohou pracovat jako dřív. Slabí taky někdy vykonávají pomocné práce pro pracující: hlídají děti, vaří v poledne jídlo, šijí a perou.

Gold se už ve dvanácti letech dostala mezi Hodně silné. Je rozložitá a vysoká. Tak, že její temeno často ční nad třtinovými vršky. Sama dokáže pokácet strom. Sama denně naseká tolik třtiny jako čtyři chlapi. Pán si Gold cení. Všichni se jí bojí. Pracující, dohlízející, Pán i jeho rodina. Gold jako by díky své síle byla královnou cukrového lesa. Je jí už dvacet osm let a stále se drží mezi Hodně silnými. K obědu dostává dvojitou porci. Může začít pracovat, odkud chce. Může si dovolit o trochu víc. Dohlízející ji nenávidí, pán kapitalista k ní necítí nic, jen o ní přemýšlí a přepočítává ji na dolary, pracující ji příliš v lásce nemají: někteří se jí bojí, někteří jí závidí sílu, ale mnozí, obzvláště ženy, vůči ní cítí obojí zároveň, protože je sama a s nikým se moc nebaví.

Gold porodila Hope. Chvilí si poležela v chýši a vrátila se s nemluvnětem přivázaným na těle. Hopinu babičku a dědečka ukradli z Afriky. Přijeli každý jinou lodí měsíc po sobě. Zmizeli současně – pracující tvrdili, že odletěli zpátky. Hopin otec byl prodán do jiného cukrového lesa téměř okamžitě po jejím početí. Měl za ženu jinou pracující, Gold ho milovala, ale lásku nedávala najevo jemu ani nikomu jinému. Manželka Hopina otce plakala a všichni pracující ji litovali. O něm a Gold nikdo nevěděl. Jedna Hopina teta pracovala v bílém domě. Gold se s ní nebavila: neměly se kde ani kdy potkat. Druhá Hopina teta zemřela na nějakou nemoc. Hope vyrůstala připoutaná k matce. Gold se bála, že jí dceru seberou a zařadí ji mezi Slabé, takže ji nepouštěla na zem. Hope pila mateřské mléko s potem. To byla jediná sůl, kterou ochutnala. Sůl

se považovala za potravu bílých. V období sklizně Hope do úst padala sladkost cukrového lesa – to byla jediná sladkost, kterou ochutnala. Les – kouzelný stejně jako její máma – čněl nad Hope, ale potom letěl k zemi a byl nižší. Gold nechávala dceru lézt jen po hliněné podlaze v chýši.

O sobotách se všichni pracující po práci a po večerech scházeli u ohně, vyprávěli si příběhy a zpívali písně. Gold se nerada stýkala s lidmi, ale když na svět přišla Hope, dokonce i ona začala chodit k ohni. Chápala, že dcera musí znát svůj lid. Mnozí pracující si začali Gold vážit, když porodila dítě, a byla tudíž zranitelná stejně jako ostatní. Hope se ze všeho nejvíc líbily příběhy, ve kterých lidé odlétali za oceán. U ohně se už dozvěděla o letu své babičky a dědečka. Gold se zlobila a prosila dceru, aby nevěřila báchorkám. Gold tichounce drmolila a zpívala dceři o tom, jak kope motykou díry, jak si na hlavu dává pytel s hnojem, jak kácí třtinu, jak ji mele v mlýně, jak ji míchá a bojí se, že opaří dceru, jak kojí Hope, jak večer vaří kukuřičnou kaši, jak spolu pod jednou děravou, jakoby prostřílenou dekou usínají v chýši; o tom, jak měla dost sil na to, aby sama postavila dům, udělala stůl, lavici, postel a kamna, ale už nestačí na zašití deky, o tom, jak se Hope vyčůrala rovnou na hliněnou podlahu a bylo z toho bláto, o tom, jak naříkají záda, jak bolí ruce a nohy, o těch, kteří zemřeli na nemoci nebo během porodu, kteří byli umrskáni k smrti, kteří byli prodáni nebo koupeni, kteří přišli o ruku v drtičce, o tom, jak se dítě jedné pracující uvařilo, když spadlo do kotle s vroucí sladkou tekutinou. Gold nenáviděla cukr, chtěla pro dceru jiný život, ne aby cukr pěstovala a sklízela, ale aby ho jedla.

Hope už bylo šest let, ale vypadala mladší a menší. Gold dceru nepouštěla, vnímala ji jako svoji součást – jako třetí prso nebo ruku. Jen jednou ji od sebe Gold odpoutala

a dala ji do náručí jinému pracujícímu člověku – to když Hope nechala pokřtít. Pro Hope bylo matčino tělo zemí, po které se dá chodit a na které se dá spát a nacházet potravu – byla to planeta, ale nebyla kulatá, měla tvar ohromné rodné ženy.

Gold se rychleji unavovala, protože dcera, která na ní žila, těžkla a chtěla chodit, běhat a létat. Jenže byly pod dohledem. Všichni pracující na plantážích byli pod dohledem – hlavní a očí. Obzvláště Gold. Jako královna. Pán nařídil počkat, až Hope rychleji než matka vyrostе a bude z ní velká výnosná síla a od nějakých deseti let se přidá k Hodně silným. Pán s dohlížejíci přistoupil ke Gold, navlékl si rukavice a natáhl ruku, chtěl si Hope potězkat v náručí. Ale Gold na něj pohlédla jako vlčice a dál míchala sirup. Ostatní pracující přestali míchat a strnuli. Dohlížejíci na ně začali řvát. Pán odešel, ale zapamatoval si, že dítě je podprůměrně malé a nechodí, dohlížejíci proto nařídil, aby na ně dál dávali pozor a informovali ho.

Gold začala pouštět Hope, aby se v době oběda prošla po zemi. Hope běhala, skákala, padala, mávala rukama ve snaze vzlétnout. Volala na matku, aby si s ní šla hrát, aby ji dohonila, aby spolu odletěly. Gold za ní běhala po cukrovém lese a temeno se jí míhalo nad jeho vršky. Hry s dcerou byly její hlavní radostí a svobodou. „Má sladkost,“ říkala o Hope. Opravdová sladkost. Modrooký dohlížejíci dohlížel. Z duše Gold nenáviděl, protože mu dvakrát odsekla a nevěděla, co se patří. Nemohl ji zmrskat, protože by ji nezvládl. Nemohl ji strčit do sudu s hřebíky. Protože takové sudy neměli. Hope těžkla, házela sebou na matce a té se špatně pracovalo, a tak začala dceru během práce pouštět na zem. Jednou si s ní při práci hrála na babu. Dohlížejíci o tom pověděl Pánovi. Druhý den si pro Hope přišli. Vyčíhali si okamžik, kdy nebyla připoutaná k matce, vyběhla z cukrového lesa a zamávala křídly,

aby odletěla. Gold s úsměvem vyskočila za ní, ale Hope už byla v rukou dohlížejších.

Hope neposlali pracovat se Slabými ani ji neposlali pracovat do bílého domu. Právě toho všeho se Gold obávala. Nebála se, že dceru zalehne ve spánku, že ji uhodí motykou nebo mačetou, že ji upustí do vroucího kotle. Nehledě na to, jak byla obrovitá, Gold skvěle cítila své tělo a Hope byla jeho součástí. Stalo se to, z čeho Gold ani nemohla mít strach a k čemu nemohla mít ani žádný jiný vztah, protože to byla pohádka. Hope prodali do jiného cukrového lesa, a levně. Ne do sousedního, ale ob jeden, a hlavně – za řekou. Pán se jí zbavil, překážela Gold v práci – přepočítal si to na peníze. Gold rozbila svou mačetu a odešla k sobě do chýše, lehla si tam a přestala pracovat. Prosila, aby Pánovi vyřídili, že zase začne, až jí vrátí Hope. Za Gold chodily pracující ženy, litovaly ji, bály se o ni a přemlouvaly ji, aby se vrátila kácet cukrový les. Gold se nehýbala. Přišli za ní dohlížejší, snažili se ji vytáhnout a zmrskat, ale Gold je jednoduše odstrčila. Dohlížejší nařídili pracujícím, aby ji vyvlekli a zmrskali. Pracující to odmítli. Dohlížejší podpálili Goldinu chýši. Gold vyšla ven, sedla si zády k požáru, překřížila ruce jako bohyně a ani se nehнула. Pán počítal ztráty.

Hope teď musela hodně chodit. Po tvrdé dřevěné podlaze. Vůbec nemohla pochopit, kam se poděly její hlavní měkké země – matčino tělo a hlinitá půda. Hope koupili drobní kapitalisté, na jejichž plantáži pracovalo všehovšudy třicet pracujících. Cukrový les, kde pracovala Gold, pěstovalo přibližně pět set pracujících. Hope klopytala: nebyla zvyklá tolik chodit, do chodidel se jí zapichovaly dřevěné třísky. Páni ji hubovali, třísnila krví podlahu, ale dali jí boty po Dceři pánů. Hope bydlela v kuchyni spolu s jinou pracující – stařenou, která se starala o tento bílý dům. Který zvenčí nebyl bílý, nýbrž

dřevěný a nenatřený. Hope přidělili k panským dětem, Dvojčatům, jež byla o tři roky starší než Hope. Hope se dvakrát zeptala, kdy se vrátí zpátky k matce. Nová Paní odpověděla jednoduše – že nikdy, a jestli se Hope nepřestane ptát, dostane výprask. Noví Páni byli ve všem prostí lidé. Jedli prosté jídlo, které se příliš nelišilo od jídla pracujících, nosili prosté oblečení a prostě mluvili. Paní a Manžel paní sami dohlíželi na své pracující. Paní na ně křičela a ten křik bylo slyšet za řekou. Hope rychle pochopila, co má dělat, a dělala to, ale pořád a strašně chtěla zpátky na matčino tělo. S nikým o tom nemluvila. Neměla s kým. Stará žena Kristina – jediná domácí pracující – bývala hodně unavená a nechovala k Hope žádné mateřské ani babičkovské city. Kristina přišla o syny, snachy a čtyři vnuky, byli zabiti, když se pokusili o útěk. A ona jediná, která neutekla a přežila, byla neprodleně a levně prodána na tuto plantáž.

Gold nepracovala téměř dva týdny. Pán nařídil, aby jí sebrali veškeré jídlo, ale Gold stejně nejedla. Ztráty rostly rychleji než cukr. Modrooký dohlížejíci dostal nápad. Dorazil na plantáž, kde teď žila Hope. Zeptal se Paní, jestli neprodává prase. Prasata Pánů byla považována za ta nejtuctnější. Paní prase neprodávala. Modrooký dohlížejíci popadl Hope, která právě krmila zvířata, dal jí nůž na krk a odřízl jí z něj dřevěný křížek. Když se vrátil za řeku, přinesl ho Gold a pohrozil jí, že pokud nezačne pracovat, příště její dceři podřízne krk. Téhož dne Gold přišla na pole. Hope řekla Paní, že jí Modrooký dohlížejíci sebral křížek. Paní Hope rozkázala, aby nelhala, a pohrozila jí, že za lhaní ji nechá spát na poli s krysami.

Přibližně tady jsem Lebku přerušila, protože jsem si na něco vzpomněla.

„Poslyš, kmotříčko Lebko, teď jsem si vzpomněla, jak jsem strávila šest hodin na cizinecké policii v Podolsku, abych samu sebe udala, že mám dvojí občanství. Na vedlejší koženkové lavici s kovovými nohama sedělo pět lidí, kteří přijeli do mé rodné země pracovat. Byli hubení, malí a mladí. Já jsem zabírala polovinu takové lavice. Ti lidé se choulili a byli ještě menší. Mě zajímala kancelář přímo proti mně, o ně se zajímali lidé z vedlejší kanceláře. Dveře do ní byly dokořán. Slečna s černě punčochovými nohama a v uniformě s výložkami čas od času s klapotem vyšla z pracovní místnosti, kde spolu s mužem v podobné uniformě vyplňovala údaje na počítači, a chvílemi těch pět vyslýchala a dlobala do nich otázkami. Vypadala na pětadvacet, oni na devatenáct dvacet, mně bylo třicet. Údaje se jí rozcházely a ona hlasitě onomu muži sdělovala, že někdo z těch, kteří sem přijeli pracovat, lže buď o svém jménu, nebo o roce narození. Muž neodpovídal, nebo odpovídal potichu. Ji slyšeli všichni na chodbě: migrující pracovníci, já i další lidé, kteří se stejně jako já chtěli udat. Ale žena dál vykukovala ze dveří a řvala na pětici mužů, ještě dětí, kteří se usadili na lavici, že někdo z nich lže, určitě lže, a pokud se nikdo z nich nepřizná, zavře je na noc do kanceláře s krysami. Ale oni mlčeli.“

Lebka zacvakala zuby a pokračovala. Bez matky, mezi cizími lidmi se Hope cítila nahá a bez kůže. Často jí byla zima, obzvlášť v noci. Emoce ani pocity od ní Páni nečekali. Vynášela dětem nočníky, uklízela po nich, odháněla od nich mouchy, když spaly, pomáhala jim s mytím a oblékáním. Jak chlapci, tak dívky – Hope pro Pány nebyla ani chlapec, ani dívka. Dívce Hope pomáhala víc, ale jenom proto, že dívka musela víc dbát o svůj zevnějšek, musela si například rozčesávat vlasy, dělat si účesy nebo si vázat

mašle. Hope se zpočátku v jejích těžkých žlutých vlasech ztrácela jako v lese, ale naučila se je zvládat. I od Pánů dostávala Hope úkoly. Musela pomáhat Kristině prostírat stůl, vytírat podlahu. Po večeři si Paní lehávala na postel a chtěla po Hope, aby jí drbala paty. Manžel paní Hope ukládal, aby hlídala prasata a krmila je. Hope si pamatovala, jak nikdo z pracujících nejedl sůl, jak Gold nejedla sůl. Ale Hope s Kristinou teď bydlely v bílém domě a jedly stejné jídlo jako Páni. Sůl byla přimíchaná v jídle od začátku. Hope se snažila jíst méně, ale rostla, měla chuť k jídlu a její ústa s pomocí rukou jako by jedla sama, dokud talíř nebyl prázdný. Hope si jídlo nikdy nepřisolovala a soli se bála. Dokonce Kristinu poprosila, aby solila méně, ale ta se strašně rozčílila a řekla, že Hope to nijak nepomůže, ať si nedělá naděje a zapomene na to. Dcera pánů pochopila, že se Hope bojí soli, a tak se se Synem pánů po obědě vkrádali do kuchyně a sypali spoustu soli do zbylého jídla pro domácí pracující. A taky Děti pánů rády Hope říkaly všemi těmi slovy, která na pracující křičela jejich matka. Nejčastěji ta slova urážela Hopinu kůži a kůži dalších pracujících. Hope se její kůže líbila, byla pěkná. Tak to taky Dceři pánů řekla. Ta po ní mrstila kočku. Hope kočku chytila a pohladila ji.

Děti pánů byly opravdoví parťáci, vzhledem si byly hodně podobné, povahy měly různé, ale vždycky se věnovaly stejným věcem. Kryly před rodiči navzájem své prohřešky, dělily se o jídlo nebo po sobě naopak dojídaly to, co někdo z nich jíst nechtěl. Vinu za rozbitý nábytek, roztrhané oblečení, koččiny připálené fousky na sebe braly střídavě, bez ohledu na to, kdo konkrétně se provinil. Hope se to na nich líbilo, chápala, že je to láska. I ona s Gold byly parťáky. Dělalý všechno spolu, jedna druhé dávaly sílu. Hope občas po nocích plakala, Kristina se převracela, ale nic neříkala.

Dvojčata pánů vymýšlela hry pro dva. Dcera pánů začala něco vymýšlet, Syn pokračoval – tak se rodila nová hra. Na pohřeb, na loupežné přepadení, na svatbu (brali si jeden druhého). Hráli i jednoduché hry – s míčem, obyčejnou schovávanou, tleskanou. Když se objevila Hope, Dvojčata vymyslela, že si budou hrát na útěk pracujících. Podle scénáře měla Hope utéct, schovat se na plantáži a Dvojčata ji měla najít a zmrskat. Už si nachystala karabáč z větvičky. Hope začala hrát, že utekla. Přišla na pole, kde pracující kopali díry na třtinu. Zamávala rukama, aby odletěla, ale bílá sůl se jí uhnízдила v těle a nedovolovala jí se odlepit od země. Pracující kolem se dívali – někdo lítostivě, jiný podrážděně, další s úsměškem. Když se Hope nepodařilo odletět, musela se schovat. Rozběhla se k chýším pracujících a o něco zakopla. Ukázalo se, že to je zahrabaná kovová rukojeť. Hope odhrnula hlínu a uviděla dřevěný poklop, ke kterému byla rukojeť připevněna. Hope si vybavila veškerou sílu své matky a poklop otevřela, pod ním byl sklep na zeleninu. Hope naházela na poklop hlínu, opatrně ho nadzvedla, aby se hlína nesvezla, vlezla do sklepa, zavřela poklop a lehla si na batáty a kukuřici. Přemýšlela o tom, že chtěla odletět, a místo toho teď leží pod zemí. Děti pánů hledaly Hope dvě hodiny, dokonce zabloudily k chýším pracujících. Téměř všechny byly zavřené, kromě těch, ve kterých leželi staří nemohoucí lidé. Děti pánů do otevřených chýší vstupovaly, ale Hope tam nenašly. Prošly jen kousíček od sklepa. Jeho majitel John (i pracující byli za zády pánů pány čehosi, konkrétně majiteli tajných zásob jídla) zaběhl v době oběda zkontrolovat ležícího otce a všiml si, že na poklopu jeho skryše prořídla půda. Rozhlédl se kolem sebe, zvedl poklop a našel spící Hope. Probudil ji a šeptem jí vynadal. Hope řekla, že nic nesnědla (i když moc chtěla), že si prostě s Děti pánů hrála na schovávanou. Nevysoký,

ale zavalitý, už Středně silný John si vzpomněl, že ji viděl, že je to ta holčička, která pracuje v bílém domě, že ji viděl ve službě, když přišla se starou Kristinou. Řekl jí, aby si nikdy nehrála s Pány a nikomu o jeho sklepe nevyprávěla. Dvojčata našel Manžel paní, všiml si jich na území, kde bydleli pracující. Odvedl je domů, kde se Děti pánů přiznaly, že si hrály s Hope na to, že utekla a ony po ní pátrají. Paní jim přísně zakázala, aby si s Hope nebo jinými lidmi s takovou kůží ještě někdy hrály. Děti pánů nedostaly oběd. Hope umazaná od hlíny se vrátila a nedostala oběd ani večeři a měla zakázáno hrát si s opravdovými dětmi. Paní Hope navíc pohrozila, že jestli Hope ještě někdy opustí území bílého domu bez nařízení Pánů, pošle ji pracovat na pole. Dobře, řekla si Hope, hrát si s Pány nesmí. V noci před spaním hladová Hope pomáhala Dceři pánů rozplést copy a ta se jí šeptem zeptala, kde se pracující schovala. Hope rozvážným šeptem odpověděla, že odletěla za řeku k mámě.

Hope usoudila, že sice musí dělat to, co jí Páni řeknou, ale přemýšlet jako oni a přemýšlet o nich nebude. Nemůžou jí vlézt do hlavy a řídit její myšlenky. Je pracující, Páni jsou prostě její práce. Hope se rozhodla, že bude přemýšlet jenom o Gold, o sobě, o tom, jak se vidět s Gold, o tom, jak odletět za babičkou a dědečkem. K Paní přišel měřič pozemků, aby vytyčil hranici jejich cukrového lesa a silnice. Hope jim nosila nápoje a uviděla mapu – deku sešitou z ústřížků – a na ní skvrnku – plantáž Pánů, stuhu silnice, tlustého hada řeky, uprostřed sousedovu plantáž ve tvaru obrovských dveří, les ve tvaru okna a velký kus koláče – plantáž Goldina Pána. Hope si mapu zapamatovala jednou provždy, přemýšlela o ní, kreslila ji větvičkou na zemi u chlívků.

Dcera pánů naopak začala usilovně přemýšlet o Hope. Nevěřila, že pracující může létat, ale nesmírně jí záviděla

samotný výmysl, to, že Hope má za řekou mámu, ke které může v duchu létat. Podobalo se to pohádce a pracující byla její hlavní hrdinkou. Zatímco ona, Dcera pánů, byla vedlejší, nebo dokonce zápornou postavou. V noci Hope neplakala, ale hlad, a hlavně myšlenky ji nenechaly spát. Po svém hraném útěku a fiktivním letu k matce se rozhodla, že dočasný útěk za mámou může uskutečnit doopravdy. Stačí ho jenom domyslet. Ani Dcera pánů nespala, plakala, protože si uvědomila, že navždy bude v životě vedlejší postavou. Syn pánů spal, hodně se se sestrou při hledání Hope vyčerpali.

Paní koupila tabuli a křidu. Najala Dvojčatům Učitele. Dojížděl z města čtyřikrát týdně. Nenosil brýle, a tak Paní pochybovala, že Učitel je dobrý učitel, ale bral právě tolik, kolik hodlala za vzdělání dětí utratit. Učitel učil Děti pánů číst, psát a počítat. Hope během některých hodin pracovala. Utírala tabuli, chodila máchat hadr, nosila Učiteli z komory křidu nebo limonádu. Tajně přihlížela a učila se. U chlívku psala matčino i své jméno na zemi, počítala prasata, boty, které myla, odečítala oškrábané brambory od neoškrábaných. Synovi pánů došlo, že Hope se tajně dívá a nezákonně se učí, i když všichni vědí, že pracující nesmějí získávat znalosti. Pokusil se o tom povědět sestře, ale ta už se o Hope nezajímala. Dostala šanci ocitnout se ve vlastním příběhu a stát se jeho hlavní hrdinkou. Učitel byl prvním člověkem mužského pohlaví (příbuzné a pracující Dcera pánů nepočítala), kterého v životě viděla. Pozorovala muže a chlapce ve městě, ale to všechno byli kolemjdoucí, zatímco tento muž přijížděl speciálně k ní (dobře, k nim) a obracel se na ni (dobře, na ně) přímo. Syn pánů cítil, že sestra od jejich partnerství poprvé odpadla. Snažila se kvůli Učiteli a učila se dobře. Chtěla po Hope, aby jí před vyučováním zapletla copy s mašlemi. Oblékala si své nejdražší šaty. Už dřív si je na

vyučování brala, ale teď si je oblékala obzvlášť procítěně. Začala její vlastní, osobní hra, do které bratra nevzala. Vysvětlovala mu, jak vyřešit úlohy, a před Učitelem nahlas pronášela správné odpovědi, ale mimo vyučování si s bratrem hrála čím dál míň a nepomáhala mu s domácími úkoly. Zato mu s nimi pomáhala Hope. Na oplátku Syna pánů poprosila, aby jim s Kristinou nesypal sůl do jídla. Syn pánů jí odpověděl, že obecně všichni pracující pracují zadarmo, a ne za něco, protože tak to v jejich zemi chodí. Navíc jí dává možnost, aby se učila, a má mu být vděčná. Ale se solí přestal.

Učitel byl důležitým zjevením nejen pro Dceru pánů. Strojít se kvůli němu začala i sama Paní. Před vyučováním ho přemlouvala, aby si dal čaj, a potom, aby zůstal na oběd. Malý obtloustlý Učitel s měkkou tváří, tichým hlasem a nejistým chováním se dotkl i jejího srdce. Jiné muže Paní neviděla roky (příbuzné a pracující nepočítala), sousedé byli příliš velcí kapitalisté, považovali se za aristokracii a s nimi se nestýkali. Manžel paní cítil, že se od něj manželka vzdálila, a začala dokonce odmítat moc, již se jí v rukou nahromadila spousta. Vymohla si, aby výuka probíhala nikoli čtyřikrát, ale pětkrát týdně. Zvedla Učiteli plat a už nechodila na pole řídit pracující. Od večera se připravovala na Učitelův příjezd, promýšlela oběd, od rána se strojila a očekávala Učitele (stejně jako se s Hopinou pomocí strojila a očekávala jej Dcera pánů), potom Učitele napájela čajem, potom čekala tři vyučovací hodiny a potom ho přemlouvala, aby zůstal na oběd. Někdy se jí to povedlo. Manžel paní v té době obědval na poli, odděleně od pracujících, pod přístřeškem, ale jakoby s nimi. Všichni – páni i pracující – viděli, jak emoce v tomto bílém domě zhoustly. Paní a Dcera pánů v sobě viděly konkurenci. Hope se učila a teď se dozvěděla: stává se, že matku s dcerou vůbec nepojí

láska a starost. Hope věděla, že mezi ní a Gold nikdy žádné zlo nebude.

Dcera pánů si jako malá žena chtěla o své první lásce promluvit s jinou ženou. Matka sokyně nepřipadala v úvahu, Kristina neustále mlčela, zbývala Hope, i když to byla pracující. Ale Dcera pánů cítila, že se láskou zalckne, pokud si s někým nepromluví. Když jí Hope ráno pomáhala s mytím a oblékáním, Dcera pánů se s ní pokusila zapříst rozhovor. Pracující okamžitě pochopila, že ji Dcera pánů chce vtáhnout do svého trápení a donutit ji, aby o ní přemýšlela. To by tak hrálo. S oblékáním právě skončily. Hope vzala plný nočník Dcery pánů a řekla, že ho půjde vylít, aby to tu nepáchlo. Dcera pánů se jen taktak udržela, aby se samou ukřivděností nerozplakala.

Učitel nic z toho, co se dělo, nechápal. Paní ho znenadání poprosila, aby ji naučil tancovat. Speciálně kvůli tomu nechala z pole přivést Johna, který hrál na foukací harmoniku. Učitel se zamyslel, nic nechápal, jeho kůže sálala ředkvičkovou barvou. Začal se s Paní pohybovat po pokoji. Zvuk harmoniky přilákal kočku, Dvojčata a Hope. Když tanec skončil, Paní chtěla Učitele poprosit, aby ji naučil ještě jeden, ale vtom do toho skočila Dcera pánů, vzala Učitele za ruku a poprosila ho, aby tanec naučil ji. Učitel dostal barvu rajčete, něco mu přece jen došlo, ale začal se s Dcerou pánů pohybovat po pokoji. Dokonce bez hudby – John rychle spustil. Ale Paní ho přerušila a poslala Dceru do jejího pokoje, Syna do jeho pokoje, Hope do kuchyně a Johna na pole. Učitel sám řekl, že už musí jít. Dcera pánů v noci plakala. Hope jí začalo být nesmírně líto, a tak přišla s tím, že jí donese nočník, ale Dcera pánů se na ni obořila slovem o barvě kůže a Hope odešla spát. Paní v noci plakala, její manžel i syn spali tvrdě, ucítili, že husté emoce se rozplynuly. Hope spát nechtěla, chtěla se tím vším potrápit, ale pak si řekla: Ať se jdou bílí vycpat.

Syn pánů, kterého jeho sestra i matka odstrčily a který se se svým otcem nikdy nijak zvlášť nebavil, si chtěl hrát. Sestra si s ním hrála jen výjimečně a s Hope si hrát nesměl. A tak si začal hrát se psem, který chodil na plantáž od řeky. Starý pracující Samuel Synovi pánů doporučil, aby si s přivandrovalým zvířetem nehrál. Syn pánů na radu pracujícího nedal. Hladil psa, házel mu do dálky kousek třtiny a volal na něj, aby ho přinesl zpátky, krmil ho cukrem jako psa aristokratů. Ráno po tanci Paní napsala Učiteli dopis, že už jeho služby nepotřebuje, a Dcera pánů se zase přidala k bratrovi a vyrazila s ním k řece. Jemu najednou došlo, že není rád, ale nepřel se s ní. Pes tam byl taky. Dnes nenosil třtinu, neplnil povely, nenechal se od Syna pánů hladit, nevrtil ocasem. A tak Dcera pánů řekla, že pes se určitě nechá pohladit od ní, přistoupila k němu a natáhla ruku. Zvíře odhalilo lesklé čelisti, mnohohlase zavrčelo a Dceru pánů kouslo. Během tří hodin se roznemohla. Večer upadla do bezvědomí. Manžel paní psa zastřelil. Druhý den ráno Dcera pánů zemřela.

Na pohřeb přišli dokonce i někteří sousedé podnikatelé, kteří se s Pány obyčejně nestýkali. Objevit se tam znamenalo projevit svou křesťanskost. Mezi smutečními hosty byl i bývalý Hopin a nynější Goldin Pán. Hope ho poznala. Paní hlasitě naříkala a křičela, Manžel paní byl rozzlobený a rudl zlostí jako nedávno Učitel při tanci. Syn pánů stál jako suchá třtina, nehýbal se, skoro nedýchal a mírně se podívoval dění kolem. Všichni pracující Pánů stáli trochu stranou se skloněnými hlavami a plakali. Hope napadlo, že je to druhý rychlý smutek v jejím životě. To, že ji prodali sem, a pak smrt Dcery pánů. Začala uvažovat, co je horší. Ale nestihla to domyslet. Když bývalý Hopin a nynější Goldin Pán vyjadřoval soustrast, kapitalisticky kývl směrem k pracujícím a řekl Manželovi

paní, že pracující cítí jejich (míněno podnikatelů) hoře a že vůči nim člověk nesmí projevovat slabost, že na ně musí tlačit vší silou, jinak využijí panské slabosti pro své cíle. Hope stála s Kristinou nejbliž ze všech pracujících, podnikatele uslyšela a uvědomila si, že teď nastává vhodná chvíle pro setkání s Gold.

Každé ráno byly Hopiny ruce ze zvyku připraveny zaplétat žluté copy. Jednou rozespala Hope vešla do pokoje Dcery pánů a zapomněla, že má okamžitě běžet k Synovi pánů, aby ho umyla. Uviděla prázdnou ustlanou postel, postavila džbán na podlahu a posadila se na posteli. Peřina se Hope zdála příliš měkká. Přišla Paní a zařvala – použila přitom urážlivé označení kůže. Paní kopla do džbánu, podlahu mokře ztmavla. Přiběhl Syn pánů s Manželem paní. Paní křičela, že pracující chce obsadit pokoj její dcery. Hope utekla do kuchyně, potom k chlívku a celý den se do bílého domu nevrátila.

Bílý dům začal děsit svou prázdnotou. Paní teď zase chodila s Pánem na pole. Trávili tam víc času než obvykle. Paní křičela hlasitěji. Nařídila muži, aby své pracující trestal přísněji. Syn pánů zůstal úplně sám. Teď už bez sestry, otce i matky. Tušil, že ho matka považuje za viníka sestřiny smrti, ale sám si to nemyslel. Bez sestry nemohl dost dobře žít. Nudil se. Nesměl opustit dvůr. Bloumal po něm a trápil se. Chodil k sobě do pokoje a ležel tam. S rodiči jedli mlčky. Jednoho dne dostal strašnou chuť si hrát. Ale neměl s kým. Rozhlédl se kolem. Na plotě dřepěla kočka. Nelíbila se mu, a navíc se nedala chytit. Hope zametala zápraží koštětem vyšším než ona, jako by s ním tancovala. Syn pánů přistoupil těsně k Hope a díval se na ni. Hope přestala zametat. Řekl, že si chce hrát. Rodiče budou ještě dlouho na poli. Hope přikývla. Navrhl tleskanou. Hope natáhla ruce. Syn pánů na ně pohlédl a řekl, že si s ní hrát nemůže, kvůli barvě její kůže. Hope

chtěla dál zametat. Syn pánů řekl, že má nápad. Odešel a vrátil se s bílou křídou, která zbyla z vyučování. Podal křidu Hope a řekl jí, ať si nabělí obličej, krk i ruce. Pracující zavrtěla hlavou. Přišla k nim kočka, sedla si na zápraží a otočila se směrem k Hopině ruce. Měla Hope ráda. Syn pánů řekl, že v takovém případě nechá Hope zmrskat. Hope zavrtěla hlavou. A tak Syn pánů řekl, že poví matce, jak si Hope šla lehnout do postele Dcery pánů. Hope pokrčila rameny. Syn pánů popadl kočku, sevřel jí krk a řekl, že zabil sestru a zabít kočku se nebojí. Hope ho politovala svými velkýma hnědýma očima. Syn pánů se rozplakal. Pustil kočku a začal Hope bělit tváře. Hope ucukla, sebrala mu křidu, rozdrtila ji mezi kameny a práškem se nabělila. S bílými tvářemi, čelem, nosem, bradou, krkem, rukama, a dokonce i dlaněmi hrála se Synem pánů tleskanou. Pokaždé když se jejich dlaně dotkly, vznesl se bílý oblak.

Hope dlouho smývala křidu vodou, kterou si nalévala ze džbánu do dlaně. Ale běloba se jí jen dál rozmazávala po kůži. V noci Hope nemohla usnout, protože v nose cítila křidu a na těle další vrstvu. Všichni spali. Hope vstala. Tiše vyšla z bílého domu, protáhla se houštím, seběhla k řece, vstoupila do vody, ponořila se a zase vynořila a drhla si kůži, aby ze sebe smyla bělobu. Uviděla protilehlý břeh s cukrovým lesem kapitalisty podnikatele, který byl sousedem Pána její matky. Vykročila hloub do vody a pak začala plavat. Bylo to, jako by letěla, jenže vodou. Musela máchat rukama. V druhé polovině řeky se začala topit. Let skončil, začalo plácání. Síly došly a Hope pomalu padala z vodní hladiny. Její ramena, krk, bradu i čelo pohltila řeka, ale nohy se jí zabořily do měkkého dna. Temeno zůstalo nad hladinou. Hope povytáhla hlavu, aby dostala zpátky na vzduch pusy a nos. Po špičkách zamířila ke stromu. Dno čvachtalo, sežvykovalo

Hope zaživa. Zato hlavu už měla venku z vody celou. Dno si bralo své. Hope zatřásla nohou a vylezla na břeh bez jedné boty. Dál se vydala prvním cukrovým lesem. Měsíc ho osvětloval jako jediná, ale silná svíčka. Třtinová stébla stála jako obyčejně, vyrovnaná jako sladká armáda. Hope šla dlouho. Cukrový les byl stejný zepředu, zezadu i ze stran. Obklopoval ji a obestíral. Hope najednou nevěděla, kam jít, a začala zmateně pobíhat sem a tam. Vtom před sebou uviděla holčičku o trochu menší než ona sama. Holčička stála uprostřed stébel v bílých šatech, svítících v měsíčním světle. Hope se k ní přiblížila. Zdálo se, že holčička patří k pracujícím. Hope se jí zeptala, jak se dostane z cukrového lesa do obyčejného. Holčička pohybovala čelistí a odpovídala. Hope řekla, že nic neslyší. Přistoupila blíž, aby ji slyšela. Holčička měla černý lesklý obličej a oči jako knoflíky. Natáhla k Hope klacek, který byl taky pomazaný pryskyřicí. Hope ucukla. Řekla, že nepřišla nic ukrást, jen zabloudila a hledá cestu k lesu. Holčička zakroutila knoflíkovými očima. Zvedla jiný smolný klacek a ukázala jím doprava, potom ho sklonila a ukázala na řádek na zemi. Hope poděkovala a rozběhla se rovně podél řádku.

Na jeho konci málem vrazila do dohlížejíciho s puškou. Pán tohoto lesa měl peníze na to, aby si najal dodatečné noční dohlížejíci. Hope se vybelhala z cukrového lesa a vešla do obyčejného. Větve a kořeny ji bodaly do bosé levé nohy. Stromy lhostejně stály ve tmě. A Hope prostě šla, byla si jistá, že jde za mámou správně. Mnohokrát si tu cestu kreslila větví v bahně u chlívku. Když les skončil, Hope uviděla ve tmě svítit obrovský bílý dům svých bývalých Pánů, ve kterém nikdy nebyla. Vrátila se do lesa a s šustěním prošla po jeho okraji směrem k chýšším pracujících. Jejich dům zmizel. Místo něj stála nízka a úzká chýše – spíš než dům připomínala rakev, ve které

ležela Dcera pánů. Matka se tam přece nemohla vejít. Hope se rozhlédla – byla tu správně. Rozhodla se vstoupit a zeptat se na matku. Bylo otevřeno. V chýši byla jen rohož, ale trocha místa zbývala i pro něco jiného. Na rohoži spala žena. Hope ji opatrně zatahala za rameno. Gold se probudila.

Gold znovu držela Hope na svém těle. To se nesmírně zmenšilo a zestárlo. Kdežto Hope vyrostla a na matce zabírala mnohem víc místa. Tak se vrátilo štěstí – Hopin ideální stav, který sestával z lásky a klidu. Gold rozmotala ranec, který jí sloužil za polštář. Vytáhla z něj bílé šaty do kostela, které jí ušily soucitné pracující ženy. Převlékla dceru do suchého a její šaty pověsila sušit na motyku. Chodila po chýši podobné cele s Hope v náručí, houpala ji, jako by byla úplně maličká, a tiše jí zpívala o tom, jak jí někdo spálil chýši, jak se dostala mezi Středně silné, jak se jí smějí dohlížejí, a dokonce i někteří pracující, o tom, že už nemá sílu ani moc, že si postavila tuhle novou chýši dočasně – ne aby v ní žila, ale aby čekala na Hope, že tam pro ni nechala trochu místa a ona přišla. Hope se snažila neusnout, ale k čemu jinému byla matčina náruč? Gold chodila a zpívala. Sousedka Grace řekla svému muži, že Gold zase v noci zpívá dítěti, které není. Gold chodila a zpívala. Hope spala.

Gold probudila Hope. Seděly spolu na rohoži. Gold pověsila dceři na krk starý dřevěný křížek, který po ní mrštil Dohlížejí, a řekla jí, že je nejvyšší čas odejít. Gold poprosila Hope, aby jí slíbila, že ona, její sladkost, nikdy nebude mít děti, protože není nic horšího než přijít o dítě. Ospalá Hope jí to slíbila. Převlékla se do stále ještě mokrých šatů. Gold jí dala své obrovské boty. Hope v nich běžela lesem a nohy jí v nich kloktaly jako v náhradní pevné kůži. Takovou by chtěla na celé tělo. Setkání s matkou jí přineslo strašně moc štěstí, které se okamžitě, za

letu, proměňovalo v síly. Ještě ani nesvítilo. Hope vnímala obyčejný les, dokonce i cukrový les bohatého souseda podnikatele, a dokonce i ruku jako cosi drahého. Na nikoho nenarazila. Slyšela v dálce hlasy, ale ty se jí netýkaly. Hope si zula máminy boty, aby je jí nepohltil, a když přeplouvala řeku, držela je nad hlavou. Vtom se začalo rozednívat. Na břehu si Hope vyždímala podolek a rukávy, nazula si boty a vyrazila vzhůru. Z výšky břehu se na ni dívala Paní.

Syn pánů uvažoval o tom, že když zítra rodiče nebudou doma, znovu řekne Hope, aby si s ním hrála, třeba na svatbu. Nejspíš s polibkem. Nemůže ho odmítnout, je přece pracující. A vezme si závoj, jako si sestra brávala starý ubrus. Syn pánů najednou dostal strašlivou chuť popovídat si s Hope, chtěl zjistit, jestli si s ním bude hrát. Potichu vyšel z pokoje, sešel do přízemí, pronikl do kuchyně. Kristina spala na svém obvyklém místě, na Hopině místě spala kočka. Syn pánů obešel pokoje, nakoukl dokonce i do sestrina, i když se bál, a zase sešel do kuchyně. Hope se neobjevila, na jejím místě dál spala kočka. Do kuchyně přišel Manžel paní a zeptal se syna, co tu okouní, ale ten jen hlasitě zašeptal, že jim Hope někdo ukradl. Manžel paní zkontroloval dvůr, chlívek. Probudila se a přišla Paní. Společně se podívali do každé chýše pracujících. Pracující prohledávali cukrový les, Páni se vydali zkontrolovat břeh řeky. Paní tam šla schválně, to místo pro ni mělo zvláštní význam, vždyť právě tam vzteklý pes kousl – tedy zabil – její dceru. Když Páni odešli k řece, John zkontroloval sklep. Hope tam nebyla. Manžel paní řekl Paní, aby šla spát, že zajede pro pátrající. Paní odpověděla, že ztracenou pracující najde sama. To jejich hlasy Hope slyšela v lese za řekou. Paní si stoupla na břehu a Hope k ní sama přišla. Paní si všimla dřevěného křížku na Hopině krku. Dověkla Hope za loket na

dvůr a nařídila manželovi, aby ji zmrskal. Hope se cítila zvláštně, protože vůbec neměla strach. I když dřív se neustále bála. Manžel paní navrhl, aby Hope prostě dva dny nedali najíst. Nebo tři. Paní mu podala karabáč. Přivázala Hope ke sloupu na zápraží. Strhla jí ze zad šaty. Manžel paní Hope dvakrát udeřil. Pracující mlčky přihlíželi. Paní vytrhla muži karabáč a začala Hope mlátit. Tloukla ji a říkala, jak je Hope odporná a nevděčná, pronášela slova, která označovala Hopinu kůži, a prohlašovala, že totéž stihne každého, kdo poruší pravidla. Hope byla překvapená, že se ani v této chvíli nebojí, jen ji to strašně bolí. Hope křičela. Mnozí pracující plakali. Kristina připravovala snídani a modlila se. Syn pánů se na křičící přivázanou Hope díval zevnitř, ze dveří bílého domu. Manžel paní ženu přemlouval, chytil ji za loket. Ohnala se po něm a on ji odtáhl. Paní odstrčila manžela a odešla do svého bílého domu. Syn pánů utekl k sobě do pokoje. Hope visela na sloupu. Sundali ji pracující. Odnесли ji do chýše k Margaret, která trochu léčila místní pracující. Podívala se na Hopina záda, skrz cáry kůže z nich na svět hledělo překvapené dětské maso. Margaret lidi někdy přemlouvala, aby neumírali rychle, ale teď jí to přišlo zbytečné. Jednoduše přikryla Hopina záda čistou bílou košilí, která ostře zrudla, a poprosila všechny, aby odešli, a odešla taky. Počasí se měnilo. Studený vítr cloumal vršky cukrových lesů. Hope ztrácela krev. Podle kalendáře tady teď byla zima, a přestože zima tady nikdy nebyla, nyní nastala. Během jediného dne. Hope ležela obličejem k zemi. V polovědomí chápala svůj stav. Odletět domů za babičkou a dědečkem nemohla. Kdyby začala mávat rukama, záda by ji rozbolela ještě víc. Zato přesně tam, na opačné straně Země, se nachází její země. Když zůstane ležet obličejem k zemi, snáz se dostane domů. Teplota Hopina těla stoupla. Teplota kolem